

NIEUWSBRIEF XX

NAJAAR 2008

De NBV Nieuwsbrief komt tweemaal per jaar uit en wordt gratis verspreid onder leden van de Nederlandse Bodemkundige Vereniging. De Nieuwsbrief en andere informatie staan ook op de website: www.bodems.nl

NBV Dagelijks Bestuur

Voorzitter: Boris Jansen bjansen@science.uva.nl
Vice-voorzitter: Marthijn Sonneveld marthijn.sonneveld@wur.nl
Secretaris-Penningmeester: Stephan Mantel stephan.mantel@wur.nl

Bijdragen voor de Nieuwsbrief sturen aan: Stephan Mantel, Secretaris-Penningmeester NBV, p/a ISRIC, Postbus 353, 6700 AJ Wageningen, Stephan.mantel@wur.nl

Deze NBV nieuwsbrief opent met de aankondiging van de NBV Najaarsthemadag 2008. Voor één keer organiseert de NBV deze dag niet zelf maar doen we mee met een breder georganiseerde dag in het kader van de Week van de Bodem, en wel op 27 november, de dag van de wetenschap: BodemNieuw! Bij de organisatie van deze dag, die bij Alterra in Wageningen plaats zal vinden, is een groot scala van Nederlandse bodemgerelateerde organisaties, kennisinstellingen en bedrijven betrokken. Zoals altijd de toegang tot de dag gratis voor leden. Tijdens die dag zal de NBV Hissinkprijs voor beste scriptie worden uitgereikt en organiseren we de Algemene Leden Vergadering waarin een aantal belangwekkende zaken op de agenda staat. De uitnodiging en agenda voor de leden vergadering vindt u in deze nieuwsbrief. Er is nieuws van de lustrumcommissie en u kunt een recensie lezen van twee boekjes over bodemkunde. Eén daarvan heeft u op de plank staan want die is u toegestuurd namens de NBV jubileumcommissie ('De Aarde'). Daarover en over andere zaken kunt u lezen in Nieuwsbrief XX!

Inhoud Nieuwsbrief XX

Najaarsthemadag 2008: Dag van de Wetenschap - Bodemnieuw!	2
Uitnodiging en agenda Algemene Ledenvergadering	4
BodemBoekrecensies	5
Bodemkundig Informatiesysteem krijgt opknopbeurt	7
75 jaar NBV	8
Grondboor kampioenschappen 2008	9
NBV website	10
Bodemgrap	11
Bodemkundig promotie-onderzoek uitgelicht	12
Symposia en Congressen	12
Eurosoil 2008 - 2012	13
Formulier verzending nieuwsbrief	14

Najaarsthema dag 2008: Dag van de Wetenschap - Bodemnieuw!

Zoals u waarschijnlijk weet, is het dit jaar het Internationale Jaar van de Aarde. In het kader hiervan worden tal van activiteiten georganiseerd in binnen- en buitenland, waarbij de bodem vaak een belangrijke rol speelt. Een van de belangrijkste activiteiten die in Nederland georganiseerd worden is de Week van de Bodem, met op 27 november de Dag van de Wetenschap: BodemNieuw! Bij de organisatie van deze dag, die bij Alterra in Wageningen plaats zal vinden, is een groot scala van Nederlandse bodemgerelateerde organisaties, kennisinstellingen en bedrijven betrokken. Daarbij vinden we dat ook de Nederlandse Bodemkundige Vereniging als vakvereniging van de Nederlandse Bodemkundigen een prominente rol moet spelen.

We hebben daarom besloten als NBV dit jaar voor één keer niet onze eigen najaarsthema dag te organiseren, maar in plaats daarvan ons als medeorganisator van de Dag van de Wetenschap op te werpen en zo onze krachten te bundelen met de andere bodemkundige organisaties in Nederland. Daarbij hebben we er uiteraard voor gezorgd dat de traditionele onderdelen van de NBV najaarsthema dag, te weten het uitreiken van de NBV Hissinkprijs en het houden van de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (zie agenda verderop in deze nieuwsbrief), een plaats hebben gekregen in het programma van de Dag van de Wetenschap. Ook is zoals altijd de toegang tot de dag gratis.

Programma

Tijdens de dag van de wetenschap die wordt georganiseerd in het ATLAS-gebouw van Wageningen UR, wordt onder de noemer "Bodemnieuw!" stilgestaan bij de relatie tussen wetenschap en bodemkunde. Deze relatie is sterk aan verandering onderhevig. Was een bodemkundige vroeger veelal een karteerder, tegenwoordig worden nieuwe verbindingen gelegd tussen uiteenlopende vakgebieden. Zo ontstaan er spannende combinaties die op het eerste gezicht niet zo voor de hand liggen.

Sprekers:

- In de ochtend zal Prof. dr. Nico M. van Straalen (Vrije Universiteit Amsterdam) ingaan op de verborgen genetische schatten in de bodem vanuit het perspectief van de ecogenomica;
- Dr. Jurian Hoogewerff (University of East Anglia, UK) zal uitleggen hoe bodemkunde ons kan helpen met de oplossing van een moordzaak vanuit een forensisch perspectief;
- Prof. drs. Jelle A.J. Vervloet (Wageningen UR) zal ons inwijden in de rol van de bodem in de vaderlandse geschiedenis en
- Drs. Sytze Keuning (Bioclear) vertelt over hoe zijn bedrijf in 2014 samen met de ESA op de planeet Mars bodemmonsters gaat nemen en biochemisch zal analyseren: The Soil of Planet Mars.

In de middag wordt een aantal interactieve sessies georganiseerd. Tijdens deze sessies zullen wetenschappers en vertegenwoordigers uit bestuur en bedrijfsleven discussiëren

over onder meer over mondiale voedselproductie en -veiligheid, over energie en klimaat en over bodem en de ruimtelijke inrichting van Nederland.

Een commissie van de 'Young Potentials' in het bodemonderzoek (postocs en Veni-Vidi-Vici laureaten) krijgt een podium in de vorm van een wedstrijd om hun voorstellen voor toekomstig onderzoek te presenteren. Via decors en intermezzo's zal tevens aandacht worden geschonken aan de rol van bodem in de kunst (muziek, poëzie, beeldende kunst). Daarnaast reikt de Nederlandse Bodemkundige Vereniging de Hissinkprijs uit. Deze prijs is bedoeld voor de student die de beste scriptie op gebied van bodemonderzoek heeft geschreven.

De leiding is in handen van de journalist/schrijver Frenk van der Linden, die ook de discussie over de Toekomstagenda Milieu leidde.

Zoals de traditie wil, zullen we ook op deze dag tijdens de borrel de **Algemene Ledenvergadering van de NBV** houden. De agenda hiervoor vindt u elders in deze nieuwsbrief.

Aanmelden

Er wordt veel animo voor de dag verwacht. Om te zorgen dat alle NBV leden die dat willen deel kunnen nemen aan de dag, hebben we u enige tijd geleden via de e-mail, of de traditionele post voor degenen die geen e-mail adres hebben doorgegeven, een eerste aankondiging gestuurd van de Dag van de Wetenschap. Hierin stond hoe u zich, nog voordat de officiële aanmelding open was gesteld, op een speciale voorkeurslijst kon laten plaatsen. Ik ga er vanuit dat velen van u daar gebruik van hebben gemaakt!

Inmiddels is de algemene aanmeldingsprocedure via de website: <http://www.bewustbodemgebruik.nl> ook voor gewone stervelingen geopend. Mocht u zich nog niet hebben aangemeld dan kan dat nog steeds. Maar ook als u zich wel al op de voorkeurslijst hebt laten plaatsen, is het belangrijk dat u zich ook via de algemene website inschrijft. In onderstaand schema staat precies hoe u zich moet aanmelden. Mocht dit niet lukken, of mocht u er niet uitkomen, neemt u dan even contact op met onze secretaris Stephan Mantel (Stephan.mantel@wur.nl / tel: 0317-471737).

1. Heeft u zich al aangemeld voor de voorkeurslijst door een mailtje te sturen naar Ilona Brand (i.brand@royalhaskoning.com) met een cc naar onze secretarissen (Stephan.mantel@wur.nl)? Zo nee: doet u dit dan alsnog en vermeldt u dat u lid bent van de NBV en gebruik maakt van de voorkeursprocedure. Zo ja, gaat u dan door naar punt 2.
2. Heeft u zich al ingeschreven via het algemene inschrijfformulier op de website: <http://www.bewustbodemgebruik.nl>? Zo nee: doet u dit dan alsnog, OOK ALS U AL OP DE VOORKEURSLIJST STAAT. Zo ja, gaat u dan door naar punt 3.
3. Voilà, u bent ingeschreven voor de themadag!

Website

Naast het aanmelden en het bekijken van de laatste informatie over de themadag, kunt u op de website <http://www.bewustbodemgebruik.nl> ook terecht voor informatie over alle andere activiteiten die georganiseerd worden in het kader van de Week van de Bodem.

Boris Jansen, Voorzitter NBV

Uitnodiging en agenda Algemene Ledenvergadering

Hierbij nodig ik namens het bestuur alle leden van de NBV uit de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering bij te wonen. Deze vergadering zal gehouden worden op 27 november 2008 tijdens de Dag van de Wetenschap waarvan de NBV mede-organisator is (zie ook het bericht over de najaarsthema dag elders in deze nieuwsbrief). De Dag van de Wetenschap is onderdeel van de Week van de Bodem en vindt plaats in Wageningen in het ATLAS gebouw. De vergadering is traditiegetrouw ingepland tijdens de borrel op die dag. Voor de exacte aanvang en locatie kunt u te zijner tijd de website van de NBV raadplegen (<http://www.bodems.nl>) en/of kijken op de website van de overkoepelende organisatie van de Dag van de Wetenschap (<http://www.bewustbodembegebruik.nl>). Indien u geen toegang heeft tot internet, kunt u voor de laatste informatie bellen met onze secretaris Stephan Mantel (0317-471737).

Agenda

1. Opening, vaststelling agenda
2. Kort verslag van het afgelopen jaar door het bestuur
3. Financiën en contributie leden
4. NBV Lustrum in 2010
5. Toekomstige themadagen
6. Oprichting Koepel van Aardwetenschappelijke Vakorganisaties (KAV) en certificering academische aardwetenschappers
7. Rondvraag / w.v.t.t.k.

Indien u punten aan deze agenda wilt toevoegen, dan kunt u deze ter vergadering aandragen bij het eerste punt of van tevoren even contact opnemen met mij.

Boris Jansen
Voorzitter van de NBV

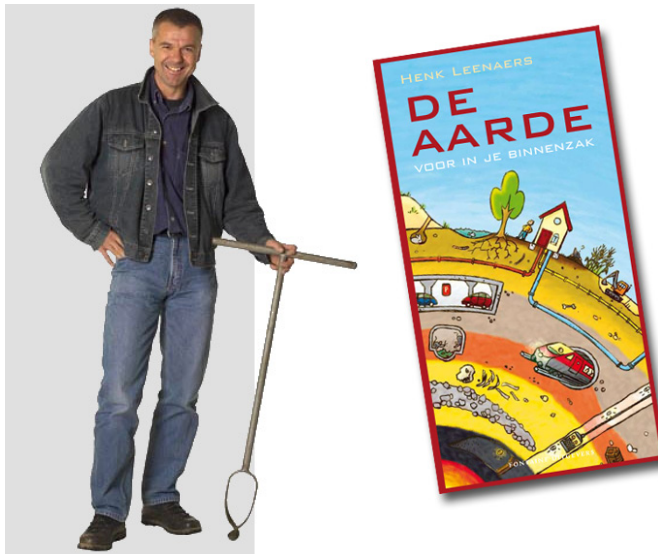
BodemBoekrecensies

door Stephan Mantel

De bodem staat in de belangstelling. Er verschijnen tal van publicaties met de bodem als thema die toegankelijk zijn voor een breed lezerspubliek. Zo verscheen onlangs 'De aarde' van Henk Leenaers waarin de eigenschappen van en de processen op onze planeet worden belicht met als brandpunt Nederland en de relatie tussen mens en aarde. Het fraai vormgegeven boekje telt 147 pagina's en het presenteert aardkundige thema's op toegankelijke wijze. Achterin het boekje zijn 16 kleurenkaartjes van Nederland, met ondermeer thema's als landschapsvorming, bodem, en verdroging, opgenomen. Het boekje bevat ook een begrippenlijst, een trefwoordenregister en een thematisch gerangschikte lijst met websites voor meer informatie. Bovenal is de gehanteerde stijl en formulering van Leenaers die maakt dat de tekst leesbaar is voor een breed publiek.

De mens als manipulator van zijn omgeving is een centraal thema in 'De Aarde'. In het hoofdstuk 'Antropoceen' refereert Leenaers aan het feit dat enkele geologen onlangs pleitten voor de start van een nieuw tijdvak na het Holoceen dat gekarakteriseerd wordt door de grote invloed van de mens op de aarde. Een vergelijkbare aanduiding voor een nieuw tijdvak hoorde ik ooit door de geoloog Kroonenberg gesuggereerd. Hij vertelde dat sedimenten in de haven van New York gedateerd kunnen worden aan de hand van colaflesjes en ander menselijk afval en dat men dat tijdvak, afgezet bovenin het Holoceen, misschien wel beter zou kunnen aanduiden met het 'Obsceen' ...

Terugkerend naar het handzame werkje van Leenaers: de lezer wordt voortdurend geprikkeld en gevoerd met tot de verbeelding sprekende feiten. Zo valt te lezen dat de potentiële aanvulling van het Nederlandse grondwater door het neerslagoverschot 5 miljard kubieke meter water bedraagt, genoeg om de helft van het IJsselmeer mee te vullen, en dat jaarlijks alle Europese rivieren samen vijfhonderd goed gevulde Amsterdam Arena's vervoeren met sediment (zeven daarvan komen terecht in Nederland). Of neem de zandbehoefte voor de bouw: ieder jaar heeft Nederland zo'n 25 miljoen ton beton- en metselzand nodig voor huizenbouw; 15 kruiwagens per persoon.

De auteur en zijn pennenvrucht

Alle NBV leden hebben het boekje voor in de binnenzak onlangs in de bus ontvangen in het kader van het aanstaande 75-jarige jubileum van de vereniging, dus u heeft het ongetwijfeld zelf al met genoegen doorgenomen.

Een ander boekje dat ik ook met veel genoegen in de hand nam is: 'Van eigen bodem, sporen in de tijd in de bodem van Noord-Nederland'. Gerrie Koopman, docent Bodemkunde en Plattelandsvernieuwing aan de Hogeschool Van Hall Larenstein, schreef dit boekje dat een geredigeerde compilatie is van zijn columns in het tijdschrift Noorderbreedte. De aanleiding voor deze uitgave was het dertigjarig bestaan van het tijdschrift. Ieder van de 20 verhalen beginnen met een foto van een bodemprofiel of landschap op de linkerpagina. De bijbehorende verhalen geven achtergrond over processen, historie, maatschappelijke context, en geologie. De bodem als archief van natuurlijke processen en menselijk handelen. Koopman neemt de lezer mee op verkenning en beschrijft de bodem en het landschap in een onderhoudende en prettige leesbare stijl.

Drie ijstijden op elkaar in Donderen

De foto's die de verhalen illustreren -of eigenlijk is het meer andersom: de verhalen zijn een uitgebreid bijschrift van de foto's- zijn van opvallend goede kwaliteit. Details in de foto's zijn genummerd waarnaar wordt verwezen in de tekst. De volgorde van de verhalen is chronologisch bepaald en gerelateerd aan de geologische geschiedenis van het Noord-Nederlandse landschap. Die geschiedenis heeft grofweg geleid tot een driedeling in de grondsoorten van Noord-Nederland. Het verhaal "Drie ijstijden op elkaar in Donderen" laat zien dat in één bodemprofiel de afzettingen van drie ijstijden zichtbaar zijn. Verder valt een verhaal te lezen over de 'vingers' van Hoeksema, vingervormige structuren in zandgronden, en is te lezen in het verhaal 'Het stormachtige verleden van de Appèlbergen' wat de belegering van de stad Groningen te maken heeft met de bodem en het landschap op de Hondsrug. De bundel bevat een termenlijst en een kaartje van de bodemsoorten van Noord-Nederland.

De fascinerende foto op de voorkant van het boekje heeft veel weg van wat een 'overstoven horizontaal podzolprofiel' zou kunnen worden genoemd. Horizontaal profiel...? Enfin, hoe dat precies zit dat verklap ik nog maar even niet. Dat kunt u beter zelf lezen. Voor de prijs hoeft u het niet te laten. Het werkje is te bestellen voor het geringe bedrag van 6 euro (incl. verzendkosten) via de website van het tijdschrift Noorderbreedte (onder sectie speciale uitgaven): <http://www.noorderbreedte.nl/>

Bodemkundig Informatiesysteem krijgt opknapbeurt

Ten gevolgen van de ontwikkelingen in het Europese en Nederlandse bodembeleid is de vraag naar bodeminformatie sterk toegenomen. Het onderhouden, actualiseren en onderhouden van bodeminformatie is kostbaar. Door budgetbeperkingen zijn gegevens te versnipperd, van een ruimtelijk variabele kwaliteit en te beperkt toegankelijk. LNV hecht belang aan de actualisatie van de bodeminformatie en stelt daar vanaf 2009 geld voor beschikbaar. Een inventarisatie onder gebruikers van het bodemkundig informatiesysteem uitgevoerd door Alterra zal bepalend zijn voor de actualisatie.

Het team Bodemgeografie van het Centrum Bodem van Alterra is het expertisecentrum in Nederland voor kennis en informatie over de ruimtelijke verspreiding van bodems en hun eigenschappen. Het stelt zich ten doel om deze bodemgeografische kennis zo goed mogelijk maatschappelijk te benutten.

Alterra is bronhouder van de nationale gegevensbestanden over bodem en

grondwater. Deze gegevens zijn sinds 2004 toegankelijk gemaakt via de website bodemdata.nl.

Door in samenwerking met TNO te streven naar één loket voor alle data over bodem en ondergrond en de mogelijke ontwikkeling van een basisregistratie wordt gewerkt aan een verbeterde ruimtelijke dekking en toegankelijkheid van de informatie. Aanvullend veldwerk en de inzet van nieuwe technieken en methoden moeten de kwaliteit van de gegevens verder verhogen en tevens de efficiëntie bij gegevensverzameling en -verwerking verbeteren.

In het symposium 'Bodeminformatie: recente ontwikkelingen en toekomst' dat onlangs door het team Bodemgeografie van het Centrum Bodem van Alterra werd georganiseerd op donderdag 9 oktober 2008 jongstleden stonden het Bodemkundig Informatie Systeem (BIS) en de ontwikkelingen voor de toekomst centraal.

Bron en website: www.bodemdata.nl

75 jaar NBV

De meest kenmerkende bodem van Nederland en van ieder van de twaalf Provinciën

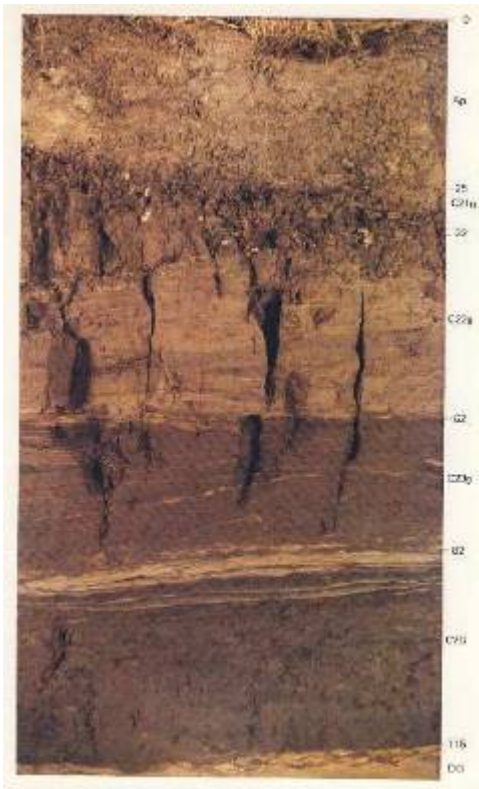
Zoals u weet wil de jubileumcommissie van de Nederlandse Bodemkundige Vereniging (NBV) ter gelegenheid van haar 75 jarig bestaan, op basis van nominaties, de meest kenmerkende bodem van Nederland te kiezen. Daarnaast stelt de commissie voor om een vergelijkbare verkiezing te houden voor de afzonderlijke Provincies.

Op de website van de NBV (www.bodems.nl) kunt u op de jubileum site lezen hoe een bodemtype te nomineren. Tevens kunt u daar zien welke vier bodems al genomineerd zijn. Als u er toch bent kijkt u dan ook even bij de bodemessays. Er zijn al een aantal inspirerende en mooie verhalen geplaatst. Zo kunt u lezen van de mooie herinneringen aan de bodemkunde van de onlangs overleden prof. Leen Pons en geven ondermeer de hoogleraren Johan Bouma, Eric Smaling en Rudy Rabbinge hun visie op de toekomst van de bodemkunde. De NBV wil graag ook uw bijdrage in dat rijtje zien en verzoekt u in de pen te klimmen en uw verhaal te doneren. Tijdens de lustrumviering in 2010 worden de verschillende essays in boekvorm gepresenteerd. Ter illustratie van een nominatie voor de meest kenmerkende bodem van Nederland, nemen we hier de inzending van Henk de Bakker op die de Nesvaaggrond nomineerde. Dit is trouwens zuiver bedoeld als voorbeeld en betekent niet dat de NBV een voorkeur heeft voor deze nominatie. In de loop van 2009 zullen de leden van de NBV via internet op basis van alle dan beschikbare nominaties hun stem kunnen uitbrengen voor de meest kenmerkende bodem. Eind november wordt gestart met de samenstelling van een CANON van de BODEMKUNDE. Let op de site!!

Nominatie meest kenmerkende bodem van Nederland

Nesvaaggrond in Flevoland (Zie H. de Bakker, Major Soils and Soil Regions in the Netherlands, 1979, p.66 voor een uitgebreide technische beschrijving van deze bodem).

Nominatie door: H. de Bakker

Motivatie:

Dit is een zeer jonge bodem in Flevoland ontstaan na het sluiten van de dijk rond Oostelijk Flevoland op 13 september 1956 en het droogvallen op 29 juni 1957. De rijpingsprocessen hebben in dit kleirijk sediment op de bodem van het IJsselmeer, geleid tot de vorming van grote, permanente scheuren waartussen grote prisma's. Deze scheuren vergemakkelijken de drainage van deze gronden waardoor de rijping tot steeds grotere diepte kan optreden. Deze bodem wijkt af van alle andere jonge polders omdat hij als ongerijpte "blubber" door de mens is drooggelegd en niet op natuurlijke wijze als kwelder of gors is gevormd waarbij rijpingsprocessen en sedimentatie elkaar steeds afwisselen en het bodemoppervlak steeds hoger boven het waterniveau komt te liggen. De bodem is kalkrijk (10%) tot bovenin het profiel omdat uitspoeling in deze jonge bodem nog niet heeft kunnen plaatsvinden.

Ongeveer 2000 jaar voor Christus, was dit gebied onderdeel van een grote kuststrook bestaande uit veen op Pleistoceen zand en, meer naar het westen,

op oude Holocene mariene afzettingen. Daarna nam de mariene invloed toe en werd het veen geërodeerd en vervangen door mariene sedimenten. Romeinse schrijvers maakten melding van een groot meer, het Flevomeer, in centraal Nederland. In het jaar 755 werd dit meer Almere genoemd en na 1340, de Zuyder Zee. Inmiddels was het een baai geworden met brak water. Na de constructie van de afsluitdijk in 1932 ontstond een zoetwatermeer, het ons bekende IJsselmeer.

Dit is een typische, zeer jonge Nederlandse poldergrond op 2.5 meter beneden zeeniveau. Het verhaal gaat dat tijdens een bodemkundige excursie in de vijftiger jaren van de vorige eeuw, professor Edelman onze poldergronden toonde aan een aantal Russische bodemkundigen. Die vonden deze bodemprofielen weinig interessant omdat er nauwelijks sprake was van bodemvorming. Podzolen en gleygronden met felgekleurde horizonten, dat waren pas bodems!. Dat was ongetwijfeld juist maar Edelman kon fijntjes wijzen op de hoge landbouwkundige waarde van deze wellicht saaie maar niettemin hoogproductieve gronden. Een vroege indicatie van het belang dat werd gehecht aan de gebruikswaarde van bodems dat kenmerkend is voor onze Nederlandse bodemkundige geschiedenis.

Nominatie bodem ga naar: http://www.bodems.nl/pages/lustrum_nominaties.html

Grondboor kampioenschappen 2008

door Marthijn Sonneveld

Op 2 oktober vond het 10^e Nederlands Studenten-kampioenschap Grondboren plaats in Wageningen, wederom op het vertrouwde terrein achter de Nieuwlanden. NBV is sponsor van dit jaarlijkse evenement. De groepen deelnemers schreven zich ook dit jaar weer in met illustere namen zoals: "De bodemloze put", de "Dijkgravers" en de "drie Muskietiers". Donkere wolken pakten zich samen boven het schouwspel en menigmaal moest de paraplu er bij te pas komen om de mensen droog te houden. Dat lukte niet altijd en zo moesten de toeschouwers onder het trotseren van de elementen hun favorieten aanmoedigen. De winnaar van dit toernooi was het team "booooooooooring Larenstein" uit Velp. Na afloop waren voldoende consumpties beschikbaar om iedereen weer tot innerlijke tevredenheid te brengen. Al met al een geslaagd toernooi dat volgend jaar zeker weer zal worden gehouden.

Foto's: www.pyrusbwa.nl

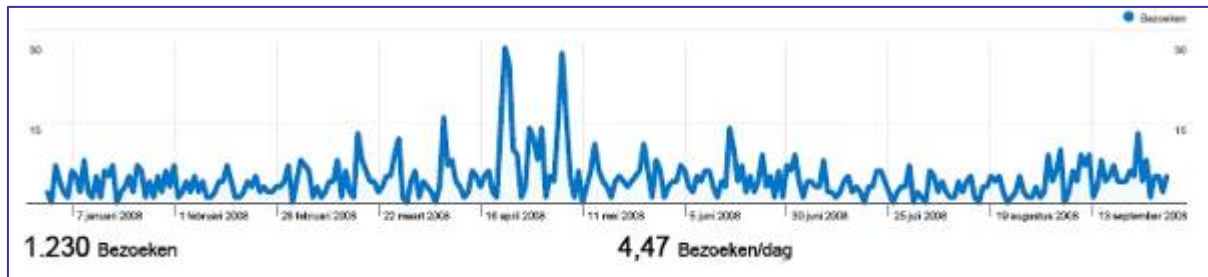
NBV website

door Boris Jansen

Zoals u gemerkt zult hebben, dringt het computertijdperk ook steeds meer de NBV geledingen binnen. Steeds meer leden hebben bijvoorbeeld aangegeven dat ze de nieuwsbrief en andere communicatie van de NBV graag per e-mail willen ontvangen. Hartstikke fijn, want niet alleen verloopt elektronische communicatie een stuk sneller dan via de oude vertrouwde briefpost, het is ook nog eens een stuk goedkoper voor de vereniging dan het uitsturen van papieren mailings. Onderdeel van deze verandering is ook dat de website van de NBV (www.bodems.nl) steeds belangrijker wordt. Op onze website vindt u bijvoorbeeld altijd de laatste informatie over de themadagen van de NBV en kunt u zich voor deze dagen opgeven. Ook vindt u er tal van links naar relevante bodemgerelateerde sites. Naast een platform voor de leden van de NBV, is de site ook het visitekaartje van de vereniging voor mensen die (nog) geen lid zijn, maar wel interesse hebben in bodems en/of bodemkunde.

Het afgelopen jaar hebben we de site weer een stukje uitgebreid. Zo is er een uitgebreid gedeelte toegevoegd met de laatste informatie rondom het 75-jarige jubileum van de NBV in 2010. Hier kunt u ondermeer de reeds genomineerde bodems en ingestuurde essays terugvinden. Daarnaast hebben we sinds kort een elektronisch formulier toegevoegd waarmee mensen zich via de website kunnen aanmelden als nieuw lid van de NBV. Mocht u zelf ideeën hebben over hoe de website nog verder uitgebreid en/of aangepast kan worden? Schroomt u dan niet om een mailtje te sturen naar B.Jansen@uva.nl, want naast voorzitter ben ik namelijk ook webmaster van de site.

Als onderdeel van de evaluatie van het functioneren van de website, houden we de statistieken van de bezoeken aan de site bij. Hieronder een aantal statistieken voor de periode 1 januari t/m 1 oktober 2008.

NIUWSBRIEF XX, NAJAAR 2008

Zoekwoord	Bezoeken
nbv	74
bodemkunde	60
nederlandse bodemkundige vereniging	38
bodems	30
www.bodems.nl	18
bodemkundige	13
bodemkundige vereniging	11
bodems.nl	7
bodems nbv	6
nbv bodemkunde	6

Bronnen	Bezoeken	Bezoekpercen tage
(direct) ((none))	673	54,72%
google (organic)	303	24,63%
nl.wikipedia.org (referral)	95	7,72%
alfredhartemink.nl (referral)	15	1,22%
bewustbodemgebruik.nl	13	1,06%

De site wordt goed bezocht, en het totaal aantal bezoekers is vergelijkbaar met dat van vorig jaar. Net als vorig jaar is er een duidelijke piek voorafgaand aan en vooral op de themadag in mei. Waarschijnlijk komt dit door het aanmelden voor de dag en het opzoeken en uitprinten van routebeschrijving en programma. Als we kijken naar de manier waarop men op de site terecht komt, blijkt iets meer dan de helft van de bezoekers rechtstreeks naar de site te zijn gegaan, terwijl een kwart de site vindt via Google. De zoekwoorden die daarbij gebruikt zijn, zijn weinig verrassend en duiden erop dat er doelgericht naar de NBV gezocht is. Als we kijken naar doorverwijzende sites, dan staat de pagina die we vorig jaar op wikipedia hebben aangemaakt op de eerste plaats en genereert bijna 8% van de bezoeken aan de site. Het lijkt er dus op dat het maken van een pagina op wikipedia een succes is geweest. Maar ook de website van Alfred Hartemink en de site www.bewustbodemgebruik.nl leveren een bescheiden bijdrage van rond de 1% van het totaal aantal bezoekers.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat de link naar de NBV op de site www.bewustbodemgebruik.nl is opgenomen in verband met het organiseren van de najaarsthemadag en daardoor nog maar kort op de site staat. Het gezamenlijk organiseren van de najaarsthemadag heeft dus nu al interesse voor de NBV gewekt lijkt het.

Bodemgrap

Twee planeten komen elkaar tegen.

Zegt de ene planeet tegen de ander:

"Wat zie jij er beroerd uit"

Antwoordt de planeet:

"Ik heb last van Homo Sapiens".

Zegt de andere planeet:

"Niet getreurd, Dat gaat vanzelf over"

Bodemkundig promotie-onderzoek uitgelicht

Erosie in de context van landschapsevolutie – PhD onderzoek in ZO Spanje

In het huidige klimaat in zuidoost Spanje wordt erosie en sedimentatie voornamelijk veroorzaakt door heftige stortbuien die tijdelijk hoge afvoeren geven. Door bepaalde vormen van landgebruik (zoals ploegen en ontbossing) kan de mens dit proces versnellen. In mijn PhD onderzoek wil ik de invloed van de mens ten opzichte van het natuurlijke systeem van erosie en sedimentatie kwantificeren. Is de invloed van de mens wel zo groot als over het algemeen wordt aangenomen? Hiervoor moet eerst het natuurlijke erosie en sedimentatie systeem worden begrepen; de landschapsevolutie. Dit doe ik door de lagen van sedimenten die nog aanwezig zijn te dateren waardoor ik inzicht krijg in actieve en relatief rustige periodes. Met het landschaps evolutie model LAPSUS (www.lapsusmodel.nl) kan ik erosie en sedimentatie ruimtelijk simuleren op lange tijdsschalen (duizenden jaren). Met het erosiemodel LISEM (www.itc.nl/lisem/) kan de huidige, korte termijn, erosie gesimuleerd worden (seizoenen). Door deze modellen uiteindelijk te combineren, kunnen de processen die belangrijk zijn op de verschillende tijdschalen (schaaleffecten!) beter begrepen worden. Uiteindelijk kunnen met deze inzichten de maatregelen tegen erosie op een meer duurzame wijze worden ontworpen (niet 'tegen het natuurlijke systeem in').

Voor meer informatie:

Jantiene E.M. Baartman

e-mail: jantiene.baartman@wur.nl

tel: +31 317 482416 / +31 317 486620

<http://www.lad.wur.nl/UK/Research/Pprojects/Baartman/>

Symposia en Congressen

Bodem Breed 2 en 3 december 2008, 2 en 3 december 2008, Lunteren

Dit jaar valt het symposium Bodem Breed in de 'Week van de Bodem'. De initiatiefnemers van de Week van de bodem en van het symposium Bodem Breed vullen gezamenlijk het programma voor een gedeelte in. Maar niettemin is uw bijdrage aan beide evenementen meer dan welkom.

Bodem Breed is bedoeld voor de bodemprofessional die actuele sectorgerichte informatie en kennis wenst te halen, voor al die (bodem)mensen die hun werk steeds meer beschouwen als onderdeel van maatschappelijke processen en verder voor iedereen die bij de inrichting van Nederland betrokken is en zo met de bodem in aanraking komt.

<http://www.symposiumbodembreed.nl/>

Het Koninklijk Nederlands Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap, (KNGMG), in samenwerking met het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs (KIVI/NIRIA) en het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG) organiseert in het kader van het Jaar van de Planeet Aarde een Klimaatconferentie:

KLIMAATCONFERENTIE

Climate Change: Facts, Uncertainties and Myths

Donderdag 20 november 2008

Locatie: Royal Tropical Institute

Mauritskade 63, 1092 AD Amsterdam

Prijzen:

Leden KNGMG, KIVINIRIA, KNAG, NGV, GEA: € 25,00

Studenten, inclusief PhD studenten: Gratis

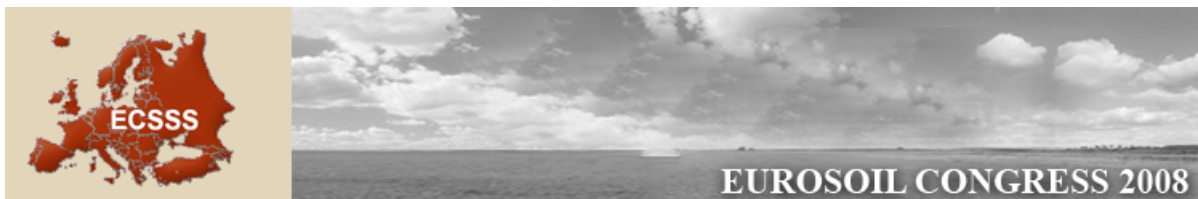
Anderen: € 50,00

Eurosoil 2008 - 2012

In Augustus vond in Wenen het 4-jaarlijkse Eurosoil congres plaats. De congreslocatie was midden in het historische centrum van deze mooie stad gelegen. De organisatoren hadden een breed programma samengesteld met sessies op de vele terreinen van de bodemkunde. Het thema voor 2008 was "Soils, Society and Environment". Op het congres vond ook de verkiezing plaats van het organiserend land voor 2012. Drie landen hadden zich daarvoor kandidaat gesteld: Italië, Frankrijk en Nederland. Ondanks de inspanningen van de NBV en een belangrijke bijdrage van het Centrum Bodem van Wageningen UR kreeg Nederland uiteindelijk niet de meeste stemmen. Over vier jaar zal het Eurosoil congres worden georganiseerd in Bari, Italië.

Nederlandse Bodemkundige Vereniging

Formulier verzending nieuwsbrief

NBV informatie voortaan elektronisch tenzij...

NBV informatie wordt vanaf 2007 aan leden via het web (www.bodems.nl) en e-mail aangeboden. Dat scheelt aanzienlijk in porto- en kopieerkosten en is in lijn met nationale en internationale ontwikkelingen. De NBV gebruikt het email adres dat bij de NBV ledenadministratie of in de KLV administratie geregistreerd is. Indien u de NBV mail en NBV Nieuwsbrief op een ander mailadres wil ontvangen stuurt u dan een email naar het secretariaat (stephan.mantel@wur.nl).

Als u de NBV nieuwsbrief via de post wil blijven ontvangen, omdat u bijvoorbeeld geen email adres bezit, stuur dan dit ingevulde formulier aan:

NBV
Antwoordnummer 121
6700 VB Wageningen

Naam:.....
....

Straat:.....
.....

Postcode:.....
....

Plaats:.....
.....

Wil nieuwsbrief blijven ontvangen via de post

Secretariaat

ISRIC Postbus 353, 6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-471737, e-mail: stephan.mantel@wur.nl